

Brüssel, 14. veebruar 2020
(OR. en)

5767/20

COMPET 42
IND 15
MI 36

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	<i>Konkurentsivõime nõukogu 27.-28. veebruari 2020. aasta istungi ettevalmistamine</i> Euroopa roheline kokkulepe – üleminek kliimaneutraalsele ja ringmajandusel põhinevale ELi tööstusele <i>Komisjoni ettekanne</i> <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Pidades silmas konkurentsivõime nõukogu 27. veebruari 2020. aasta istungil toimuvat poliitilist mõttevahetust, edastatakse delegatsioonidele lisas eesistujariigi märkus „Euroopa roheline kokkulepe – üleminek kliimaneutraalsele ja ringmajandusel põhinevale ELi tööstusele“.

Konkurentsivõime nõukogu, 27. veebruar 2020

Euroopa roheline kokkulepe – üleminek kliimaneutraalsele ja ringmajandusel põhinevale ELi
tööstusele

Eesistujariigi taustadokument arutamiseks

Komisjoni poolt 11. detsembril 2019 avaldatud Euroopa rohelises kokkuleppes kirjeldatakse, kuidas muuta Euroopa 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks maailmajaoks, elavdades majandust, parandades inimeste tervist ja elukvaliteeti, hoolides loodusest ja mitte kedagi kõrvale jättes.

Euroopa Ülemkogu kinnitas 12. detsembril 2019 eesmärgi saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalne EL, võttis teadmiseks rohelist kokkulepet käsitleva teatise ja kutsus nõukogu üles jätkama tööd kooskõlas oma heakskiiduga 2050. aastaks seatud eesmärgile. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et järgmine mitmeaastane finantsraamistik panustab märkimisväärselt kliimameetmetesse.

Lisaks sellele toonitas Euroopa Ülemkogu, et kõik asjakohased ELi õigusaktid ja poliitikavaldkonnad peavad olema kooskõlas kliimaneutraalsuse eesmärgiga ja panustama selle täitmisesse, tagades samal ajal võrdsed võimalused.

Euroopa rohelises kokkuleppes on esitatud tegevuskava koos poliitika ja meetmetega, et viia ellu põhjalikke muutusi, mida vajame kõigis sektorites. Paljusid neist rakendatakse komisjoni esimesel tööaastal ja need moodustavad olulise osa komisjoni 2020. aasta tööprogrammist.

Komisjon on teatanud, et parandab oma parema õigusloome suunistes ja toetavates vahendites kestlikkuse ja innovatsiooni küsimustega tegelemist. Eesmärk on tagada, et kõigi rohelise kokkuleppe algatuste sihid saavutatakse kõige tõhusamal ja vähem koormaval viisil ning kõigis muudes ELi algatustes järgitakse rohevannet mitte tekitada kahju.

Eesistujariik Horvaatia on valmis hõlbustama arutelusid, mida peetakse kõigi sellega seotud ettepanekute üle.

Tööstuse kaasamine puhta ringmajanduse saavutamiseks

Euroopa tööstusel on tulevikus keskne roll kestliku ja kaasava majanduskasvu olulise allikana.

Tugev tööstusbaas on meie konkurentsivõime ja jõukuse alus. Kaasaegse tööstuseta ei ole võimalik suunata ühiskonda kestliku, kliimaneutraalse ja digitaalse tuleviku poole.

Nagu kirjeldatud Euroopa rohelises kokkuleppes, nõuab kliimaneutraalse ringmajanduse saavutamine tööstuse täielikku kaasamist. Tööstussektori ja kõigi väärtusahelate ümberkujundamiseks kulub 25 aastat ehk üks põlvkond. Ümberkujundamine peab viima Euroopa lineaarsest majandusest ringmajandusse, ehk teisiti öeldes majandusest, mis „võtab, teeb, müüb ja viskab ära“, sellisesse majandusse, mis parandab, korduskasutab ja taastab ning alles siis, kui need võimalused on ammendatud, võtab ressursid ringlusse ja suunab need tagasi tootmisse. Selleks et olla valmis 2050. aastaks, tuleb teha otsuseid ja võtta meetmeid järgmise viie aasta jooksul.

Kiiresti on vaja kasutusele võtta digitaliseerimise võimaldatavad uued ärimudelid, et kiirendada ringlust ja edendada materjalikulu vähendamist meie majanduses, muutes nii Euroopa vähem sõltuvaks esmastest toorainetest.

Üleminek on võimalus laiendada kestlikku ja rohkelt töövõimalusi pakkuvat majandustegevust. Vähesaastavate tehnoloogiate, kestlike toodete ja teenuste ülemaailmsel turgudel on märkimisväärne potentsiaal. Samuti pakub ringmajandus suuri võimalusi uute tegevusalade edendamiseks ja töökohtade loomiseks. Ümberkujundamine on siiski liiga aeglane ja ebaühtlane.

Niikaua kui paljud rahvusvahelised partnerid ei ole sama ambitsioonikad kui EL ja EL seab kõrgemaid kliimaeesmärke, eksisteerib aga süsinikdioksiidi lekke oht. Selle põhjuseks võib olla kas tootmise üleviimine ELi teistesse riikidesse, kus heitkoguste vähendamise eesmärk on väiksem, või ELi toodete asendamine rohkem CO₂-mahukama impordiga. Kui see risk realiseerub, ei vähene ka ülemaailmsed heitkogused. Seepärast uurib komisjon piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi loomist valitud sektorite jaoks (seades eesmärgiks esitada asjakohane ettepanek 2021. aastal).

Komisjon võtab 2020. aasta märtsis vastu ELi tööstusstrateegia. See peaks käsitlema ühtaegu nii keskkonnahoidlikule majandusele kui ka digitehnoloogiale ülemineku väljakutset, puudutades kõiki asjakohaseid poliitikavaldkondi. Euroopa peab ära kasutama digitehnoloogiale ülemineku potentsiaali, mis on peamine vahend rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks. Tugevamad ringmajandusel põhinevad tööstuslikud väärtusahelad on keskkonnahoidliku ja kestliku ELi tööstuse jaoks üliolulised ning annavad ELile kui esimesele CO₂-neutraalsuse suunal liikujale konkurentsieeliseid. Muutuma peaks äriühingute üldjuhtimine, kuna paljud ettevõtted keskenduvad oma pikaajalise arengu ja kestlikkuse asemel pigem lühiajalisele finantstulule. Oluline on edendada uusi tööstusega koostöö tegemise vorme ja investeeringuid strateegilistesse väärtusahelatesse. Euroopa väärtusahelate tugevdamine on oluline ülemaailmses kontekstis, et suurendada tööstuse konkurentsivõimet ja strateegilist sõltumatust. Üheks asjakohaseks strateegiliste väärtusahelate ELi tasandil toetamise vahendiks on ühist üleeuroopalist huvi pakkuvad projektid, kuid need ei tohiks olla ainsad.

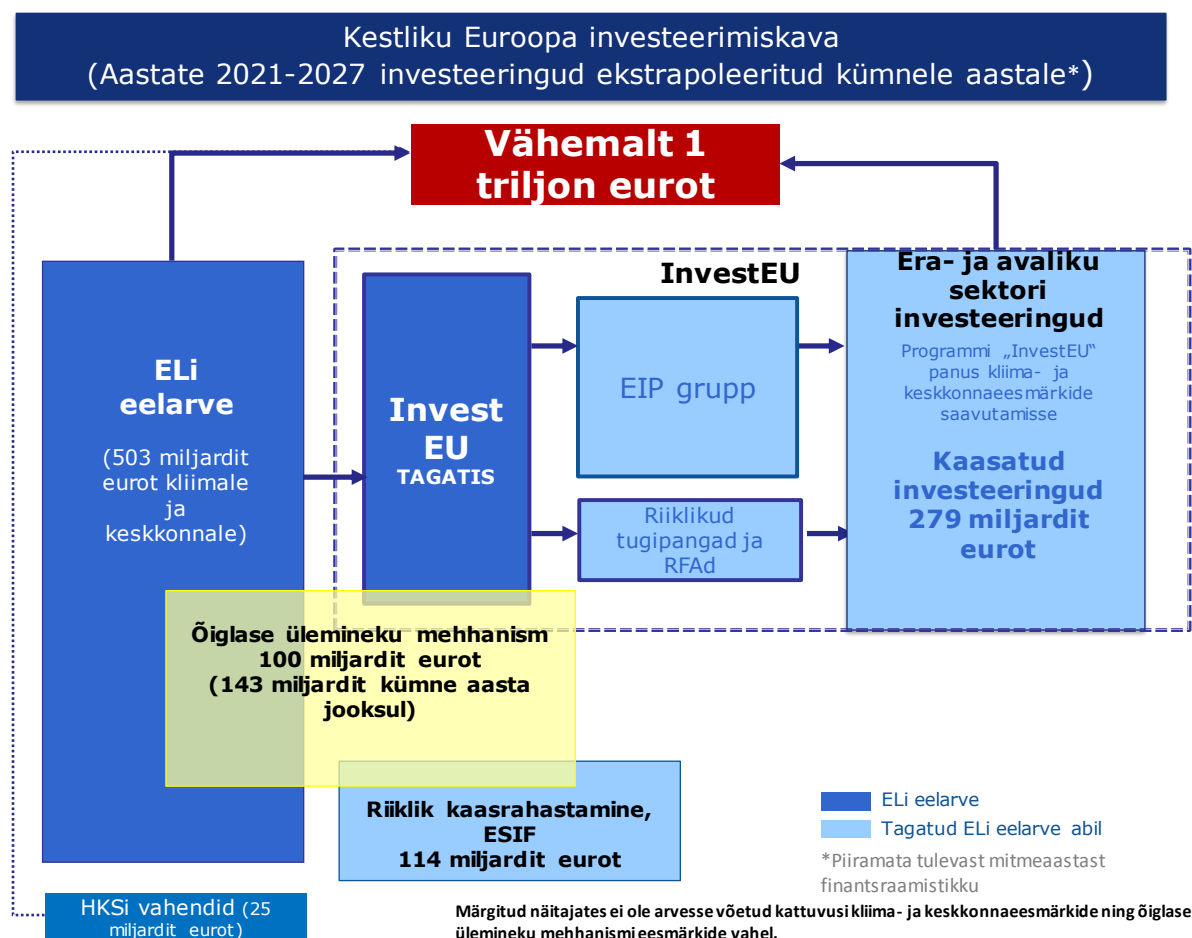
Energiamahukad tööstusharud, nagu terase-, kemikaali- ja tsemendisektor, on Euroopa majanduse jaoks hädavajalikud, kuna nad varustavad mitut olulist väärtusahelat. Kõnealuse sektori ajakohastamine ja selle CO₂ heite vähendamine on väga oluline. Energiamahukate tööstusharude kõrgetasemelise tööühikuga avaldatud soovitudest ilmneb tööstuse pühendumus nende eesmärkide saavutamisele¹. Soovitustes kirjeldatakse meetmeid, mis võiksid anda õigeid turusignaale uute investeeringute Euroopasse toomiseks, aidata ettevõtetel rakendada kulutõhusaid viise kliimaneutraalsuse saavutamiseks ning kasutada uusi äriühikuid Euroopas ja välismaal. Samuti keskendutakse nendes soovitudes vajadusele tagada õiglane üleminek ning kaalutakse vajadust varustada töötajad uute oskustega ja aidata nendest tööstusharudest sõltuvatel kogukondadel üleminekuga toime tulla. Keskkonnahoidliku ja digitehnoloogia jaoks vajalike kestlike toormaterjalide tarnimise tagamine on strateegilise tähtsusega küsimus rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks.

¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/IP_19_6353

Koos tööstusstrateegiaga aitab uus ringmajanduse tegevuskava ajakohastada ELi majandust ning kasutada ära ringmajanduse võimalusi nii liidus kui ka mujal maailmas. Uue poliitikaraamistiku peamine eesmärk on stimuleerida kliimanetraalsete ja ringluspõhiste toodete juhtivate turgude arengut ELis ja mujal ning suunata Euroopa majandus ümber väärtuste säilitamise maksimeerimisele ja esmaste ressursside kasutamise minimeerimisele. Tegevuskava sisaldab „kestlike toodete“ poliitikat, millega tagatakse, et tooted on kavandatud kestlikkust ja ringlust silmas pidades ning keskkonna- ja sotsiaalse mõju vähendamise eesmärgil kogu nende olulusringi jooksul, tuginedes võrreldavatele ja kontrollitavatele andmetele. Selles seatakse ringlussevõtu ees esikohale materjalide vähendamine ja korduskasutamine. Nii edendatakse uusi ärimudeleid ja kehtestatakse miinimumnõuded, et hoida ära keskkonnakahjulike toodete laskmist ELi turule. See tugevdab laiendatud tootjavastutust.

Üleminek kestvale ja kliimanetraalsele majandusele nõuab kogu Euroopas märkimisväärsed investeeringuid ja tugevat poliitilist reageerimist kõigil tasanditel. Praeguste 2030. aastaks seatud kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks on hinnanguliselt vaja täiendavaid iga-aastaseid investeeringuid 260 miljardi euro ulatuses, mis moodustab ligikaudu 1,5 % 2018. aasta SKPst. Selliseks investeerimiseks on vaja kaasata avalik ja erasektor. Komisjon esitas 14. jaanuaril kestliku Euroopa investeerimiskava, et aidata neid investeerimisvajadusi rahuldada (joonis 1.) Vähemalt 25% ELi pikaajalisest eelarvest tuleks eraldada kliimameetmetele ning Euroopa Investeerimispank ehk Euroopa kliimapank pakub täiendavat toetust. Pidades silmas erasektori panust keskkonnahoidlikule majandusele ülemineku rahastamisse, esitab komisjon 2020. aastal kestliku rahastamise uuendatud strateegia.

Joonis 1. Kestliku Euroopa investeerimiskava rahastamiselemendid

Digitehnoloogia on oluline tegur rohelise kokkuleppe kestlikkuseesmärkide saavutamisel paljudes eri sektorites. Komisjon kavatseb uurida meetmeid, millega tagada, et digitehnoloogiad, nagu tehisintellekt, 5G, plokiaheltehnoloogia, pilv- ja servandmetöötlus ning asjade internet, saaksid kiirendada ja maksimeerida kliimamuutuste, ringmajanduse ja keskkonnakaitsega seotud poliitika mõju. Need tehnoloogiad võivad kiirendada taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri integreerimist Euroopa energiaturgudele ja ajendada tarbijaid energiat säästma. Digiteerimine pakub ka uusi võimalusi õhusaaste ja veereostuse kaugseireks või energia ja loodusvarade kasutamise jälgimiseks ja optimeerimiseks. Samas vajab Euroopa sellist digisektorit, mis seab keskele kohale kestlikkuse. Seoses sellega sisaldab hiljuti vastu võetud digistrateegia meetmeid eesmärgiga parandada digisektori enda energiatõhusust ja ringmajanduse alast tulemuslikkust ning seda lairibavõrkudest kuni andmekeskusteni. Lisaks kavatseb komisjon osana eespool nimetatud ringmajanduse tegevuskavast pöörata erilist tähelepanu elektroonikavaldkonnale, kus käsitletakse elektroonikaseadmete ringlusega seotud puudujääke, millele tuleb kiirelt lahendus leida.

Sellega seoses palutakse konkurentsivõime ministritel arutada kavandatava Euroopa rohelise kokkuleppe põhielemente ja vahetada arvamusi järgmistes küsimustes.

1. Kuidas peaks ELi ja liikmesriikide poliitika toetama tööstuse panust eesmärgiga saavutada kliimaneutraalsuse eesmärk 2050. aastal? Kas peamiste tööstussektorite jaoks on kliimaneutraalsuse ja muude rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks vaja konkreetset poliitikat ja erimeetmeid?
2. Mil määral on energiamahukate tööstusharude kõrgetasemelise tööühma avaldatud soovitusel kooskõlas vastustega küsimustele 1 ja 2? Milliseid meetmeid tuleb ELi tasandil võtta, et vähendada süsinikdioksiidi lekke ohtu?
3. Kuidas saab digitaliseerimine hõlbustada ja kiirendada üleminekut ringmajandusele?
